



Bogu na čast,

GASILEC

bližnjemu na pomoč!

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje **FRAN BARLE V LJUBLJANI**. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. Oznanila stanejo cela stran: 37 K 60 h, 1/2 strani 18 K 80 h, 1/4 strani 9 K 40 h, 1/8 strani 4 K 70 h, pri večkratnem natisu primeren popust.

Predsedstvene vesti.

Najvišja zahvala.

Načelstvo zveze kranjskih prostovoljnih gasilnih društev je odposlalo dne 18. avgusta t. l. Njegovemu Veličanstvu k rojstnemu dnevnu udanostno izjavo zveze. Načelstvo je na to sprejelo nastopno obvestilo mestnega magistrata ljubljanskega:

»Po Najvišjem naročilu in vsled ukaza c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 6. septembra 1912, št. 8744, se Vam sporoča Najvišjo zahvalo za pojave udanosti, ki jih je povodom Najvišjega rojstnega dne Njegovega c. in kr. Veličanstva izrazila deželna gasilska zveza«.

NAČELSTVO.

Redovne vaje.

Leta 1906. je zveza kranjskih prostovoljnih gasilnih društev sprejela nove redovne vaje, ki jih je za slovensko gasilstvo razložil tovariš Barle. Rajni Trošt je v svoj službeni red in vadbene predpise za gasilna društva, ki jih je izdal leta 1908., namesto zgoraj omenjenih redovnih vaj po pomoti sprejel stare redovne vaje. Protislovje je nameraval odpraviti že rajni Trošt sam, pa ga je prehitela neizprosna smrt. Po naročilu predsedstva je zvezno tajništvo izdelalo izvleček iz veljavnih redovnih vaj, ki naj nadomeščajo strani 27 do 35 Troštovega službenega reda in vadbeneh predpisov. Vsako v zvezi druženo gasilno društvo z današnjo številko »Gasilca« dobi en tak izvleček, ki naj ga priklopi službenemu redu, strani 27 do 35 pa naj prečrta. Pripominja se, da ima tvrdka J. Gerber v Ljubljani službeni red z novimi redovnimi vajami v zalogi. Cena 70 vinarjev.

PRESEDSTVO.

Gasilski koledar za leto 1913

je ravnokar dotiskan in se dobiva pri tvrdki J. Gerber v Ljubljani. Cena koledarju je 50 v, s pošto 60 v. Poleg koledarskega dela obsega koledar organizacijo slovenskega in slovanskega gasilstva in pa društvene zadeve. Med društvenimi zadevami je pojasnjeno razmerje med društvi in gasilskimi župami; gasilski posel je razdeljen po letnem času; vzorce za različne vloge gasilnih društev in žup nudi koledar. Gasilci, sezite po koledarju, ker je priložen za vsakega gasilca, poleg tega pa je prebitek koledarja namenjen zvezni jubilejni ustanovi.

Društva, ki naročajo koledar za vse člane, naj bodo za vzor.

PRESEDSTVO.

Imenik članov in članarina.

Zvezno predsedstvo takoj po Novem letu razpošlje vsem gasilskim župam tiskovino »imenik društvenikov«

in potrebno število poštnih položnic za članarino. Gasilske župe naj razdele tiskovino med svoja društva tako, da vsako društvo dobi tri imenike in eno poštno položnico. Društva izpolnijo vse tri imenike ter do konca januarja 1913 pošljejo: en imenik deželni gasilski zvezi, en imenik gasilski župi, en imenik pa porabjo za prošnjo za podporo iz deželnega gasilskega zaklada.

Članarino pošljejo gasilna društva po poštni položnici, in sicer za vsakega izvršujočega člana 20 v, do 31. januarja neposredno deželni gasilski zvezi. Deželna zveza polovico vplačane članarine odstopi gasil. župam.

PRESEDSTVO.

Ključ k zveznim volitvam.

Po vsaki volitvi v deželno gasilsko zvezo se rado povdarja, da se je pri volitvi postopalo pristransko. Res je, da gotovi ljudje povsod vidijo le strankarstvo, ono zoprno lastnost, ki spodjeda prijateljstvo in slogo ter razdvaja narode. Gasilska zveza strankarstva sicer ne pozna, toda, da se ustreže izraženi želji, je zvezni odbor v svoji zadnji seji sklenil, da se v bodoče vse zvezne funkcionarje voli po nastopnem ključu:

Dostojanstvo	1913				1916				1919				1922			
	Ljubljanska	Gorenjske	Dolenjske	Notranjske	Ljubljanska	Gorenjske	Dolenjske	Notranjske	Ljubljanska	Gorenjske	Dolenjske	Notranjske	Ljubljanska	Gorenjske	Dolenjske	Notranjske
	župa(e)				župa(e)				župa(e)				župa(e)			
Načelnik . . .	vsi				vsi				vsi				vsi			
Podnačelnik .	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1
1. odbornik preds.	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
2. odbornik preds.	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
3. odbornik preds.	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—
4. odbornik preds.	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1
1. namestnik . .	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
2. namestnik . .	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
3. namestnik . .	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—
4. namestnik . .	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1
1. Pregledovalec .	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
2. Pregledovalec .	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—
3. Pregledovalec .	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1
1. Zast. v Slov. zv.*	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
2. Zast. v Slov. zv.*	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—
3. Zast. v Slov. zv.*	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1

* Zastopniki v Slovenski zvezi naj bodo vedno odborniki predsedstva. Posamezne skupine se lahko že pred obćnim zborom zedinijo glede kandidatov. Odbor.

Zapisnik

seje zveznega odbora dne 14. novembra 1912. Lokal: »Mestni dom« v Ljubljani.

Navzoči: Vsi načelniki gasilskih žup razun: kamniške, radovljiške, idrijske in belokranjske, dalje člani predsedstva: Fran Barle (Ljubljana), Vinko Ogorelec (Škofljica). Odsotnost so opravičili načelnik cesarski svetnik Fran Doberlet, načelnik gasilske župe idrijske: Engelbert Dermelj in načelnik gasilske župe belokranjske: Julij Matzele.

I.

Podnačelnik zveze, Matija Petrič, ob 3. uri 25 minut popoldne konstatuje sklepčnost in otvori sejo. Pred vsem sporoči, da je načelnik cesarski svetnik Fran Doberlet bolehen, da ne more iz šobe, da se opravičuje in da pošilja pozdrave zborovalcem.

II.

K prvi točki dnevnega reda »rešitev vlog in samostalnih predlogov« poroča tovariš Barle, namesto vakantnega zveznega tajnika in poslovodje, tako-le:

a) Dne 18. avgusta 1912 je načelnik zveze, cesarski svetnik Doberlet, Njegovemu Veličanstvu o priliki rojstnega dne sporočil udanostno izjavo zveze. Po Najvišjem naročilu je došla za pojave udanosti potom ministrstva za notranje zadeve in potom mestnega magistrata ljubljanskega Najvišja zahvala, ki se objavi v »Gasilcu«.

b) Tovariš Ivan Pavšič (Zg. Šiška) je pismeno sporočil, da ne prevzame častnega mesta v predsedstvu. Načelnštvo je prvega namestnika, Ivana Debelaka (Škofja Loka), pozvalo v predsedstvo.

c) Belokranjska gasilska župa naznanja, da se je dne 13. oktobra 1912 vršil v Črnomlju prvi občni zbor, da se je izvolil odbor in da je s tem ustanovljena zadnja gasilska župa. Za načelnika je bil izvoljen tovariš Julij Matzele iz Krupe, za podnačelnika pa tovariš Josip Fabijan iz Črnomlja.

č) Gasilno društvo Ig-Studenec je dne 8. septembra 1912 izvolilo za načelnika tovariša Alojzija Minattija.

d) Gasilska župa izanska je 18. avgusta 1912 izvolila za načelnika Alojzija Minattija, za podnačelnika pa Frana Avancota.

e) Gasilno društvo v Krškem sporoča, da se je izvolil nov odbor in da se je z novim odborom prevzelo slovensko poveljevanje. (Živio-klici.)

f) Gasilno društvo Il. Bistrica naznanja izstop iz zveze in razpust društva, ker ni dobilo podpore od deželne odbora in ker brez podpore ne more shajati.

g) Tovariš Ivan Debelak je stavil pismeni predlog, naj se gasilna društva niti sokolskih niti orlovih slavnostij ne udeležujejo, marveč le gasilskih. Predsedstvo stavi izpreminjalni predlog: V deželni gasilski zvezi združena gasilna društva se v gasilskem kroju ne smejo udeleževati prireditve političnih društev ali drugih društev, ki imajo politično ali odločno strankarsko barvo. Sprejeto.

h) Četovodja dobrovskega gasilnega društva Ivan Koman se je pri ognju poškodoval in prosi podpore. Nakaže naj se mu za 28 dni po 1 K 50 v na dan. Sprejeto.

i) Član gasilnega društva cerkljanskega (Dolenjsko) Anton Kalin se je pri ognju poškodoval in prosi podpore. Nakaže naj se mu za zdaj za 7 dni po 1 K 50 v na dan. Sprejeto.

j) Gasilska župa ribniška je v svoji seji dne 3. novembra 1912 sklenila:

1. Ribniška gasilska župa izraža svoje ogorčenje nad tem, da je deželni odbor od podelitve podpore iz deželne gasilske zaklada izključil gasilna društva v Ribnici, Velkih Laščah in Dobropoljah in to brez vsakega opravičenega vzroka. Proti temu odbor tembolj protestira, ker so si ravno ta društva, posebno Ribnica, nabavila veliko gasilnega orodja in postavila gasilne dome, na čemur imajo veliko

dolga, ki ga vsled prezire ne bodo mogla plačati. Dohodkov prezrta društva nimajo, razun doslejne podpore iz gasilskega zaklada, in zategadelj še obresti od posojila ne bodo mogla pokriti. Smelo se trdi, da omenjena društva ničesar niso zakrivila, kar bi dajalo povod k izključitvi od podpore.

2. Podpore iz deželne gasilske zaklada naj bi pošteno in nepristransko razdeljevala deželna gasilska zveza sporazumno z gasilskimi župami. Sklepi pridejo v poštev pri dopisu deželne odbora glede podpiranja zveze.

k) Meseca maja 1912 je bilo razpisano troje ustanov po 60 K iz jubilejnega zaklada cesarja Franca Jožefa I. Za ustanove je prosilo šest prosilcev. Predsedstvo predlaga, da se razpisane ustanove podeli najpotrebnejšim, t. j. Jakobu Nagliču iz Stožc, Franu Peršinu iz Stožc in Jakobu Andrlu iz Gorij. Sprejeto. Tovariš Lavtižar priporoča, naj se Nagliču in Peršinu izplača že obljubljena podpora in naj se tudi ostalim gasilcem, ki so se dne 12. maja 1912 ponesrečili v Tomačevem, nakaže podpora. Tovariš Turk je zato, da se podpira ponesrečence, toda zveza tega iz lastnih sredstev ne more, ker je deželni odbor zveznemu odboru črtal podporo in ker so društvene blagajne itak prekmalu izčrpane, pač pa je zato, da se Nagliču in Peršinu nakaže po 150 K, če deželni odbor povrne izdatek iz 1% zaklada. Tovariša Bučar in Merher sta zato, da se Nagličeva in Peršinova prošnja odstopita deželnemu odboru s prošnjo, naj jima nakaže primerne podpore. Referent pojasni, da sta Peršin in Naglič od deželne odbora že prejela po 210 K, ostali ponesrečenci pa so prejeli po 18 do 39 K, sicer pa se pridružuje Turkovemu predlogu. Turkov predlog z večino sprejet.

l) Ekspedit deželne odbora prosi zvezo, da mu čimpreje doloži en izvod imenika o vseh v zvezi združenih gasilnih društev, ker ga potrebuje pri pošiljanju okrožnic na gasilna društva. Predsedstvo predlaga, naj se deželni odbor naprosi, da se pri dopisovanju z gasilnimi društvi poslužuje deželne gasilske zveze. Sprejeto.

III.

Nadalje poroča tovariš Barle:

Gasilska zveza je na prošnjo za podporo in na prošnjo, naj se gasilsko zvezo smatra za strokovno organizacijo, dobila od deželne odbora nastopni dopis:

Deželni odbor je pripravljen zvezo kranjskih prostovoljnih gasilnih društev primerno podpirati in jo vpoštovati kot strokovno organizacijo pod sledečimi pogoji:

a) da se društvena pravila tako izpremenijo, da bo imel v načelnstvu zveze deželni odbor enega zastopnika s pravico veta,

b) da se imenuje za tajnika zveze samo oseba, ki jo deželni odbor kot tako nasvetuje,

c) da se deželnemu odboru s prošnjo za podporo predložijo tudi letni računi in izkazi.

Predsedstvo je ta dopis vzelo z ogorčenjem naznanje, sklepanje pa prepušča zveznemu odboru in občnemu zboru. Tovariš Turk se čudi odločitvi deželne odbora in v obrambo zveze stavi, želeč, da se zveza in deželni odbor lepim potom sporazumeta nastopne predloge:

a) Pravica veta v predsedstvu (načelnstvu) se nikakor in nikomur, potemtakem tudi zastopniku deželne odbora ne more priznati, ker je zveza itak že v okvirju društvenega zakona in ker bi bila zveza z dovolitvijo veta izročena na milost in nemilost eni osebi in ker je zveza potemtakem nepotrebna.

b) Tajnik je duša vsakega društva in ne zadošča, da ima samo sposobnost, marveč mora uživati tudi popolno zaupanje članov, ki so združeni v društvu in zategadelj odbor nikakor ne more biti za to, da se za tajnika zveze imenuje le oseba, ki jo deželni odbor kot tako nasvetuje.

c) Proti tretjemu pogoju: da se deželnemu odboru s prošnjo za podporo predložijo tudi letni računi in izkazi, ni ugovora.

č) Deželni odbor naj se nujno naprosi, naj prizna, da je v deželni gasilski zvezi združenih 22 gasilskih žup, 185 gasilnih društev z blizu 6000 gasilci, ki so z malimi izjemami v izvrševanju svojega vzvišenega poklica brez politične barve, ki poznajo organizacijo in tudi disciplino; zato pa član, ki ne pozna odredb svojih voditeljev, nima mesta v organizaciji in kdor spodkopuje tla gasilstvu, spodkopuje tla človekoljubju, ljubezni do svojega bližnjega in za zle posledice je odgovoren sam. Nadalje naj prizna deželni odbor, da je v organizaciji moč in da ima deželna gasilska zveza poleg svojih prostovoljno prevzetih dolžnostij tudi svoje pravice.

d) Deželni odbor naj se naprosi, naj razdelitev 2% prispevka zavarovalnic prepusti odboru deželne gasilske zveze, ki pozna svoja društva, ki ima pravico do vpogleda v društva, ki pozna njih delovanje, njih napake proti katerim se bori že leta in leta. Sprejeto.

IV.

Dalje:

Zveza gasilnih društev ima 185 društev. Kakor posnemamo iz dnevnih listov, je deželni odbor približno eno tretjino društev odklonil, eni tretjini pa je nakazal podpore iz gasilskega zaklada. Ostala tretjina do danes ni dobila rešitve; deloma pa so to tudi društva, ki za podporo sploh niso prosila. Predsedstvo ne stavi nikakega predloga.

Tovariš Sajovic se čudi razdelitvi in pravi, da je deželni odbor razposlal vsem gasilnim društvom in županstvom okrožnico glede podpiranja iz gasilskega zaklada, v kateri je govorenje o nekakem gasilskem svetu izven zveze, ki bi imel vpogled v posamezna društva. Ker zveza nikakor ne more in ne sme trpeti, da se brez njene vednosti iztika po zveznih društvih, predlaga, da društva nikomur ne dovoljujejo vpogleda, če nima za to pooblastila zveznega predsedstva. Tovariš Merher zahteva, da gasilna društva more nadzirati in pregledovati le strokovnjak in se pridružuje predlogu. Tovariš Bučar pravi, da se je omenjena okrožnica razposlala tudi onim županstvom, kjer ni gasilnih društev, toraj občinam, ki nimajo toliko življenske moči v sebi, da bi ustanovile gasilna društva. Podpirati se potemtakem hoče najmalomarnejše občine, občine, ki dajo nekako potuho, da se gasilna društva ne ustanavljajo. Nadzorovanje je mogoče le v zvezi in le zveza je opravičena nadzirati gasilna društva. Predlog se sprejme brez ugovora.

V.

Pristop k zvezi je prijavilo devetero društev. Prijavljena društva naj se sprejmejo in nastopno uvrste:

1. Iška vas k (4.) izanski župi kot 11. društvo.
 2. Preska-Medvode k (3.) šentvidski župi kot 8. dr.
 3. Rašica k (3.) šentvidski župi kot 7. društvo.
 4. Not. Gorice k (1.) ljubljanski župi kot 7. društvo.
 5. Zalog-S. Kašelj k (1.) ljubljanski župi kot 8. dr.
 6. Račna k (4.) izanski župi kot 11. društvo.
 7. Ubec k (22.) cerkniški župi kot 6. društvo.
 8. Grmovlje k (19.) mokronoški župi kot 6. društvo.
 9. Zagorje ob Savi k (20.) litijski župi kot 8. društvo.
- Gasilno društvo v Tacnu naj se premesti od šentvidske župe k šišenski župi. Sprejeto. Tovariš Lavtižar pripominja, da se je ustanovilo gasilno društvo v Nadgorici in v Črnučah in da prijavljata svoj pristop z uvrstitvijo k šišenski župi. Ni ugovora. Sprejeto.

VI.

Volitev poslovodje in določitev nagrade poslovodji se izpustita iz dnevnega reda. Tovariš Barle se naprosi, da še nadalje vodi posle vakantnega poslovodje.

VII.

Po § 18 zveznih pravil imajo odborniki zveze pravico zahtevati potne stroške iz zvezne blagajne po razmerju

sredstev. Predsedstvo predlaga, da se izplača voznina. Sprejeto.

VIII.

Tovariš Barle poroča, da je sporazumno z rajnim Troštom in z zveznim načelnikom napravil izvleček iz redovnih vaj, ki naj nadomešča strani 27—35 Troštovega službenega reda in vadbenih predpisov. Izvleček se s prvimi »Gasilcem« razdeli vsem zveznim društvom.

IX.

Isti poročevalec poroča, da je predsedstvo izplačalo pogrebne stroške po rajnem Troštu, ki znašajo 451 K 55 v. Se odobri.

X.

Glede prihodnjih volitev predlaga poročevalec, naj se napravi ključ, po katerem bi imele ljubljanska, gorenjske, dolenske in notranjske župe enako zastopstvo v vseh zveznih funkcijah. Sprejeto.

XI.

Tovariš Ogorelec predlaga, naj se vežbalcu Daxu za posle, ki jih opravlja za zvezo, ob Novem letu nakaže iz zvezne blagajne nagrada 30 K. Sprejeto.

XII.

Tovariš Turk predlaga, naj se redni občni zbor preloži na spomlad, da se dotlej pojasni razmerje med zvezo in deželnim odborom. Sprejeto.

XIII.

Tovariš Bučar priporoča, naj se dela na to, da je gasilski kroj pri vseh društvih enak in preprost, kakor je preprost pri bratih Čehih. Tovariš Lavtižar se strinja z Bučarjevimi nasvetom in priporoča, naj se sukcesivno vpelje kroj strogo po češkem vzorcu.

XIV.

Tovariš Rus nasvetuje, naj se o priliki prihodnjega občnega zbora napravi vaja, ki bi bila nekaka šola za zastopnike iz dežele. Tovariš Turk se strinja z nasvetom, obeča prirediti vajo in z vajo utemeljuje tudi svoj predlog glede preložitve občnega zbora.

XV.

Tovariš Lavtižar izraža željo:

- a) naj se vsi razpisi deželnega odbora in deželne vlade objavijo v »Gasilcu«,
- b) naj se v Ljubljani najame primeren lokal za zvezno pisarno, kjer naj bi bil zvezni tajnik vsaj enkrat v tednu na razpolago,
- c) naj zveza daje impuls za ustanavljanje bolniških blagajn,
- č) da se misli na gasilski naraščaj,
- d) naj se na občne zборе povabi zastopnik deželnega odbora.

Podpredsednik obljubi, da se bodo želje po možnosti vpoštevale.

XVI.

Tovariš Sajovic povdarja, da so pravila za gasilske župe in za deželno gasilsko zvezo skrajno pomanjkljiva in da naj se napravi načrt novih pravil, ki naj se pred občnim zborom temeljito pregledajo in pripravijo.

Tovariš Bučar se strinja s predlogom, z dodatkom, naj se izvoli četveročlenski odsek, ki naj izdela pravila. Predlagani odsek: Barle, Lavtižar, Sajovic in Turk se soglasno izvoli.

XVII.

Po daljšem razgovoru o ustanovitvi bolniških blagajn podnačelnik zaključí odborovo sejo z željo, da vsak po svoji moči pripomore k popolnitvi toli potrebnega gasilstva.

Gasilska kriza.

Kranjsko gasilstvo se je v teku 40 let razvilo v močno, po vsej pravici lahko trdimo, v največjo in najlepšo organizacijo v naši domovini. Po najnovejši statistiki ima Zveza kranjskih prostovoljnih gasilnih društev 185 gasilnih društev, ki so uvrščena v 22 gasilskih žup. Župam načelujejo po večini najmarljivejši in najspretnjši gasilci v svojem okolišu. V posameznih gasilskih župah je združeno po 6 do 12 gasilnih društev z 200 do 400 gasilci, v deželni zvezi pa je združeno 5941 gasilcev. Odbor gasilske zveze tvorijo načelniki gasilskih žup in pa šestčlensko predsedstvo.

Spočetka smo videli kranjska gasilna društva le pri požarih, v teku let pa se je z razvojem gasilstva razširilo tudi delovanje gasilstva na vse mogoče panoge. Skoraj bi rekli, da je posel gasilstva dandanes preobširen.

V krajih, kjer nastopajo povodnji, poprijelo se je gasilstvo reševalnega posla. Kdor je pri tem zasledoval gasilstvo, se je moral prepričati, da so uspehi gasilstva neprecenljivi.

Če se tu ali tam sesuje poslopje, če se zgodi železniška nezgoda, če potres napravi škodo, je gasilno društvo prvo, ki se kliče na pomoč in pomoč tudi nikdar ne izostane. Gasilski reševalni oddelki so do najnovejše dobe delovali le pri požarih, donašali so prvo pomoč ponesrečencem ali poškodovanim gasilcem, dandanes pa grečo na pomoč slehernemu svojemu bližnjemu, ki potrebuje pomoči. Gasilec je postal ljudski samaritan v pravem pomenu besede.

Tudi v slučaju vojne so gasilna društva, zlasti pri prevažanju ranjenih in obolelih bojevnikov iz kolodvorov v bolnice obljubila svojo pomoč.

Slep mora biti, kdor ne vidi vsestranskega delovanja gasilstva na korist ljudstva, občin, dežele in države. Zato pa imajo tudi te sveto dolžnost, da podpirajo gasilstvo, ne samo z naredbami, marveč z dejanji, ki omogočajo napravo in vzdrževanje potrebnih pripjav. Gasilstvo podpirati je dolžnost ljudstva, občine, dežele in države. Ljudstvo gasilstvo najlepše podpira s tem, da navdušuje mladino k vstopu v gasilske vrste, da so gasilna društva dovolj močna, in da morejo zadoščati zahtevam, ki se pojavljajo pri vsakovrstnih nezgodah. Kdor ne more podpirati gasilstva na ta način, naj ga podpira z gmotnimi prispevki.

Občina podpira gasilstvo z vplivanjem na ljudstvo v predstoječem smislu, z nabavo potrebnega orodja, s pripomočki, ki gasilstvu pri vsaki priliki omogočajo vspešno delovanje.

Veliko nalogo in dolžnost v tem oziru imajo tudi dežele in države. Dolžnost deželnih zastopov je, da pospešuje gasilstvo, da se širi in izpopolnjuje, da skrbi za gmotno podpiranje gasilnih društev in ponesrečenih gasilcev. Deželnim zastopom je skrbeti za to, da zavarovalnice prispevajo v korist gasilstvu in te se tudi ne morejo brniti, zakaj gasilstvo v obilni meri deluje v korist zavarovalnic.

Da se je kranjsko gasilstvo dvignilo na to višino, kakor je, je delo vztrajnih mož, katerim so vzvišeni cilji ga-

silstva ljubši in svetejši, kot ono strastno in zoperno strankarstvo, ki v blato tepta človekoljublje in prijateljstvo, visoko pa dviga spor in sovraštvo.

Veliko zaslug, da se je kranjsko gasilstvo tako razvilo, ima tudi kranjski deželni zastop, ki je uredil prispevanje zavarovalnic, ki je doslej pustil gasilstvo, da se je prosto razvijalo in je dal gasilstvu, kar je bilo gasilčevega.

Ko je bilo kranjsko gasilstvo na najlepšem potu do svoje popolnosti, smo v svoje največje začudenje jeli čitati po listih: »Gasilstvo je bilo doslej skrajno zanemarjeno v deželi. Deželni odbor, čigar gasilski referent je bil dr. Tavčar, je gasilski fond na predlog gasilske zveze kar razdelil in denar se je tako razmetel brez vsake kontrole. Gasilska društva bodo odslej podrejena županstvu, ki morajo pregledati vsako leto njihove račune. Deželni odbor je posegel vmes. Za podelitev podpor in za upoštevanje »Zveze« kot strokovnega organa je stavil sledeče pogoje: 1. Izpremembo pravil v tem smislu, da dobi deželni odbor v načelstvu »Zveze« zastopnika s pravico »veta«; 2. da se nastavi kot tajnik tisti, ki ga deželni odbor kot takega nasvetuje.

Te pogoje je stavil deželni odbor, ker ima na gasilstvu vsaj toliko interesa kakor »Zveza« in pa, ker je njegov prispevek tolik, da se z njim ne plačuje samo tajnik, ampak pokrijejo tudi druge potrebe »Zveze«. Če je gasilski »Zvezi« na tem, da z deželnim odborom skupno deluje na korist gasilstva, bo stavljene pogoje sprejela; če jih ne sprejme, se s tem obsodi sama na smrt, ker bo potem deželni odbor prisiljen delovati tako pri naročanju potrebščin, kakor pri razdeljevanju podpor, brez nje in preko nje.

Deželni gasilski svet sestoji iz 5 do 7 zaupnikov, ki jih prosto imenuje deželni odbor. Ti zaupniki bodo dobivali v presojo razne prošnje. Seveda je deželni odbor pri končni rešitvi prošnja popolnoma samotojen in na mnenje gasilskega sveta ni vezan.

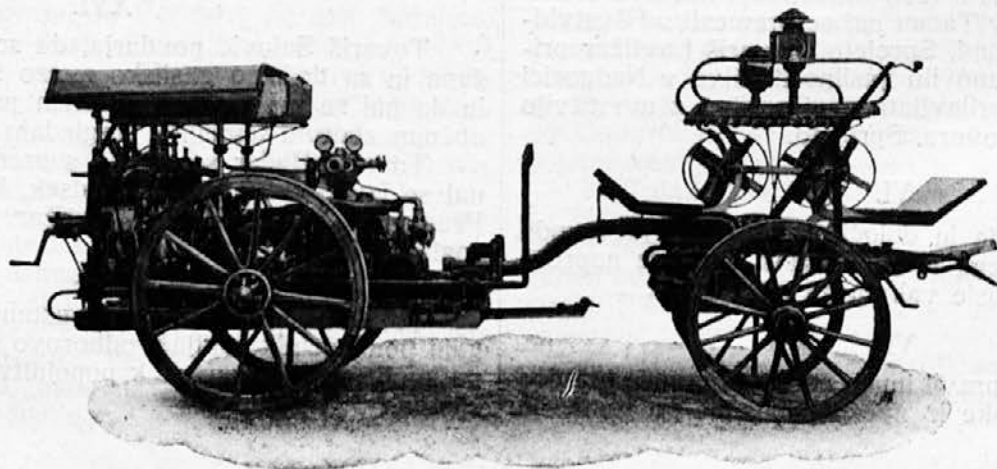
V ta gasilski svet je deželni odbor začasno imenoval gospode: itd.

Deželni gasilski zvezi je torej nastavljen nož na prsa. Kaj je storiti? Ali naj se zveza razide? Ali naj se gasilna društva pretvorijo v politična društva? Ne! Zveza kranjskih gasilnih društev je močna in disciplinirana organizacija, ki jo taki pojavi ne morejo spraviti iz takta; slej kot prej pojde svojo začrtano pot, če je to sejalcem strankarstva prav ali ne. Na gasilnih društvih in na posameznem gasilcu pa je, da se ravno sedaj tesneje združimo v nerazdružljivo celoto, če se pa kje najde izdajica, naj čimprej izgine iz gasilskih vrst. Sicer pa upamo, da se »Zveza« in deželni odbor sporazumeta. Kriza, ki bi lahko nastala iz nadaljnjega nesporazuma, je lahko katastrofalna za »Zvezo«, lahko pa tudi za dež. odbor. In gorje tistemu, na katerega pade krivda — ljudstvo je oster sodnik.

Bencinmotorne brizgalnice.

Na polju gasilstva pokazuje se vedno več napredka. Že pred leti začele so različne tovarne izdelovati bencin-

Bencinmotorna brizgalnica.



motorne brizgalne, za katere je bilo veliko zanimanja. Povod temu daje okolnost, da gasilna društva nimajo zadosti delavskih moči in da se je pokazala pri porabi dobre priprave hitra in odločna pomoč.

Bencinmotorne brizgalnice so glede na hitrost delovanja najpripravnejše, zakaj z njimi se delovanje tako prične, ko se motor požene.

Kakor je komplicirana parna brizgalnica, tako je tudi bencinmotorna brizgalnica, vendar pa se pri bencinmotorni brizgalnici ne opaža toliko različnih sestavin, kakor pri bencinski. Gasilec, ki je napravil par poskusov, opravlja stroj sam. Dandanes ko se nahajajo že po mno-

je lahko v tem, da niso vijaki dobro pritrjeni ali pa je kaka gumijeva vloga neopaženo izpala, da je stroj zrak izpuščal. Mnogokrat pa so tudi hude zime vzrok, da stroj takoj ne deluje, ker ventili sproti zamrzujejo. Taki slučajni nastanejo posebno radi takrat, ko se s strojem preneha delati in se ne pregiblje.

Pri parnih strojih je treba ravno take pažnje, kakor pri bencinkah.

V naglici in hitrosti, ki se pri požarih navadno opaža, se pokažejo zapreke, če je gasilec pozabil kotel napolniti z vodo ali pravega ventila ni odprl, katerih je mnogo.

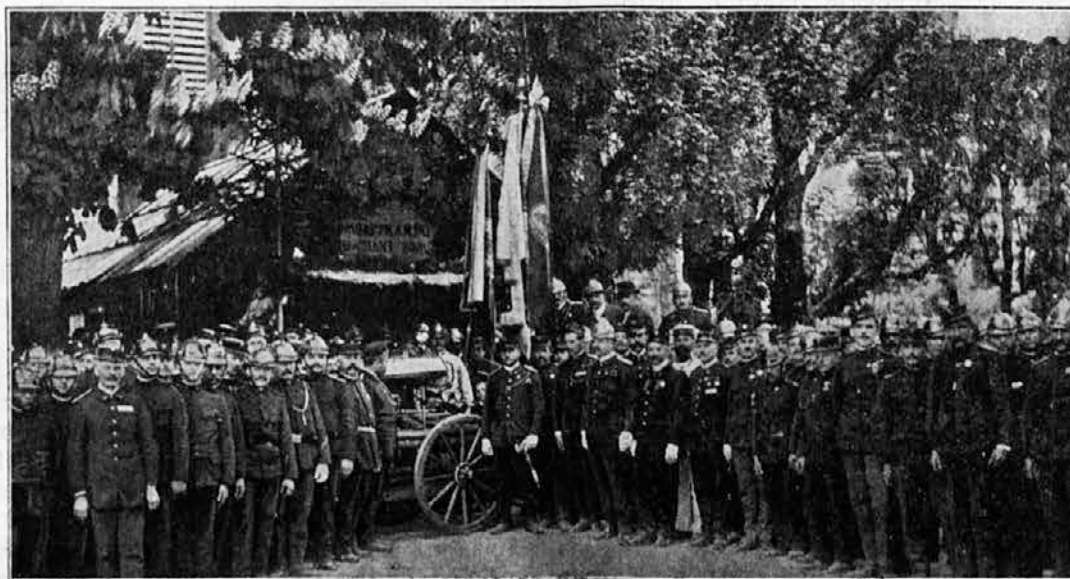
Razume se, da gasilec, kateremu je izročen stroj, bo-



Poskušnja z novo bencin-motorno brizgalno v Mojstrani na Gorenjskem.

gih krajih motorni bicikli, s katerimi že navadni ljudje vozijo, ni v takih krajih nobene težave, da se ljudje hitro privadijo tudi pri bencinmotorni brizgalnici delovanja in vzdrževanja stroja, saj so ti motorji iste konstrukcije.

disi parni, bencinski ali pa ročna brizgalnica, mora biti v svojem poklicu več in siguren. Glede vsega, kar se lahko pri enem ali drugem stroju prigodi ali se je že prigodilo, bi se lahko spisala cela knjiga.



Blagsolovljenje nove bencin-motorne brizgalnice v Mojstrani na Gorenjskem.

Nastali so pomisleki, katera vrsta brizgalnice bi bila boljše, parna ali pa bencinska? Glede tega dobili bomo različna mnenja, zakaj parna brizgalnica, akoravno se ji večja sigurnost pripisuje, lahko delovanje odpove, ravno tako kakor bencinska ali pa celo ročna brizgalnica.

Mnogokrat se je že pripetilo, da so ročne brizgalnice delovanje odpovedale in da si gasilci niso znali pomagati. Malenkost, ki lahko delovanje pri ročni brizgalnici ustavi,

Važno je, da društvo postavi na poklicano mesto zanesljivega moža, ki je takorekoč glava stroju. Ker pa se lahko požari pojavijo tudi takrat, ko je strojnik odsoten, je dobro in priporočljivo, da se več gasilcev privadi delovanja pri stroju, da v slučaju potrebe stroj lahko vodijo.

Vsak stroj potrebuje človeka, ki ga zna voditi in z njim ravnati. Ako imamo takega človeka, se ni bati, da se pri požaru prigode nezgode. Razume se samo po sebi, da

ni stroja na svetu, ki bi bil vedno in pri vsaki priliki zanesljiv, zato pa mora biti toliko spretnosti, da se more preprečiti nezgoda. Da se zamore vse v pravem času preprečiti — je potrebno, da se vrše vaje s strojem, da se poučuje vzdrževanje in poraba strojev po strokovnih knjigah.

Ako gasilec na vse okolnosti pazi in ima pri delovanju

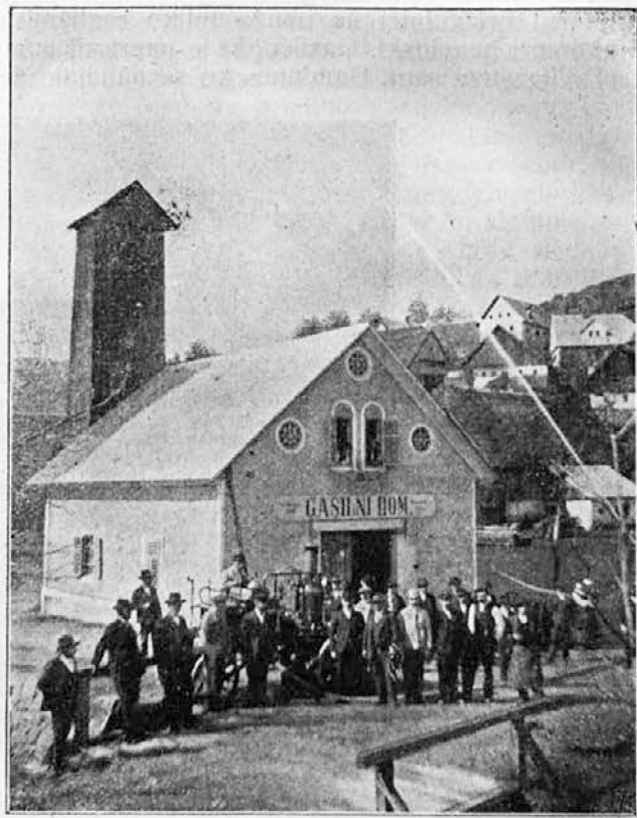
možgane na pravem mestu, lahko prepreči marsikatero nezgodo. Splošno mnenje je, da so vsi stroji, ki potrebujejo človeške moči, podvrženi kritiki in da so nezanesljivi. Zanesljivost stroja je odvisna od človeka, ki opravlja stroj. Če je strojnik na svojem mestu — potem se sme računati tudi na stroj in brizgalna naj bo potem parna, bencinska ali pa ročna brizgalnica. S.

Smekalova parna brizgalna.

V drugi številki letošnjega »Gasilca« smo opisali Smekalovo parno brizgalno, ki jo je kupilo gasilno društvo v Žireh. Nastopna slika nam kaže tako brizgalno, naslednja pa vajo pred gasilskim domom v Žireh.



Brizgalna.



Gasilni dom.

Razdelitev podpor.

Kakor posnemamo iz slovenskih dnevnik listov, je deželni odbor 2 % prispevek zavarovalnic nastopno razdelil: Ljubljana 800 K, Črnomelj 1000 K, Domžale 200 K, Kamnik 300 K, Komenda 200 K, Motnik 150 K, Stob 400 K, Vodice 400 K, Zg. Tuhinj kot prvi prispevek za plačilo nove brizgalne 200 K, Dolenja vas pri Ribnici 200 K, Jurjevica 1000 K, Sodražica kot prvi prispevek 400 K, Sušje 800 K, Sv. Gregor 300 K, Duplje 300 K, Godešiče 750 K, Naklo 200 K, Predoslje kot prvi obrok 260 K, Selca nad Škofjo Loko 500 K, Sorica 250 K, Mokronog začasno 300 K, Višnja gora 250 K, Grosuplje prva podpora začasno 200 K, Horjul 250 K, Ježica za sedaj 300 K, Podutik — Glince 500 K, Polhov Gradec 300 K, stara Vrhnika 700 K, Stožice 500 K, Št. Vid nad Ljubljano 200 K, Tomišelj 180 K, Vič—Glince 200 K, Vižmarje 300 K, Vrbljenje 150 K, Vrhnika 400 K, Črni vrh nad Idrijo 400 K, Rovte 500 K, Žiri 1200 K, Ambrus začasno 300 K, Bela cerkev 200 K, Št. Peter pri Novem mestu 800 K, Studeno 250 K, Št. Peter na Krasu 500 K, Rečica 250 K, Boh, Bistrica 500 K, Breznica 200 K, Dovje 200 K, Mojstrana 1200 K, Dobrava 400 K, Gørje 400 K, Zasip 400 K, Hrušica 250 K, Kamna gorica 500 K, Podkoren 200 K, Kranjska gora 200 K, Kropa 500 K, Ljubno 400 K, Rateče 350 K, Stara Fužina 200 K, Žirovnica 800 K, in Unec pri Rakeku 200 K. Staraloka 300 K, Zg. Brnik 360 K, Sora 1000 K, Trebelno 340 K. Gasilnemu društvu Pijavagorica se dovoli 340 K brezobrestnega posojila za dobo 5 let.

Prošnje nastopnih društev so odklonjene: Gradac, Metlika, Brdo, Dob, Dolsko, Mengeš, Moravče, Velike Lašče, Vel. Poljane, Gorenja vas, Kranj, Preddvor, Strazišče, Tržič, Voglje, Cerklje na Dolenjskem, Kostanjevica, Krško, Radeče, Škocijan, Št. Jernej, Krka, Vače, Bizovik,

Brezovica, Dobrava, Dravljje, Gameljne, Moste, Pirniče, Podpeč, Spodnja Šiška, Studenec—Ig, Škofeljca, Šmarje, Št. Jur, Tacen, Verd, Zgornja Šiška, Bloke, Cerknica, Dobračevo, Dolenja vas pri Cerknici, Dol, Logatec, Hotedršica, Idrija, Planina, Stari trg pri Rakeku, Novo Mesto, Orehovica, Toplice, Trebnje, Valta vas, Žužemberk, Hruševje, Knežak, Postojna, Razdrto, Senožeče, Slavina, Zagorje na Pivki, Št. Vid nad Vipavo, Begunje na Gorenjskem, Koroška Bela, Leše, Mošnje, Radovljica, Srednja vas in Leskovec pri Krškem, Škofja Loka in Dol pri Ljubljani.

Zveza, ki je doslej dobivala po 1600 K na leto, doslej niti za 1911 niti za 1912 ni dobila podpore.

Društvene in župne vesti.

Zveza istrskih Hrv.-Slov. prostovoljnih gasilnih društev se je ustanovila dne 6. oktobra 1912. Na prvem občnem zboru je bil izvoljen nastopni odbor: Načelnik Niko Peršič, Voloska - Opatija, Podnačelnik: Janko Valenčič, Jelšane. Tajnik: Anton Vahtar, Voloska - Opatija, Blagajnik: Matko Lukež, Voloska - Opatija. Odborniki: Vice Bručič, Voloska - Opatija; K. Kastelic, Materija; M. Luksetič, Voloska - Opatija; N. Turato, Omišalj. Namestniki: Franjo Molk, Voloska - Opatija; J. Klukočer, Voloska - Opatija; J. Štemberger, Jelšane; M. Gulin, Materija. Pregledovalci: J. Frolj, Jelšane; R. Kuhar, Voloska - Opatija. Pozdravljamo novo zvezo, tembolj, ker se je izjavila, da hoče iti z nami do vzvišanih ciljev gasilstva.

Trboveljsko prostovoljno gasilno društvo je dne 24. in 25. avgusta na slovesen način obhajalo 25letnico svojega obstanka. Trboveljsko prebivalstvo je pokazalo temu človekoljubnemu, za javen dobrobit delujočemu društvu

simpatije s tem, da je okrasilo svoje hiše z narodnimi in cesarskimi zastavami. Zveza slovenskih prostovoljnih gasilnih društev na Spodnjem Štajerskem pa je počastila svojo odlično trboveljsko članico jubilentinjo s tem, da je priredila dne 25. avgusta gasilski zlet v Trbovlje in imela tu tudi svoj občni zbor. V soboto zvečer se je vršilo v Kukenbergovi dvorani slavnostno zborovanje trboveljskega prostovoljnega gasilnega društva, katerega so se udeležili poleg mnogih izvršujočih in podpornih članov: Gustav Vodušek, župan trboveljski, dalje načelnik Zveze slovenskih prostovoljnih gasilnih društev na Spodnjem Štajerskem dr. Rihard Bergman iz Zalca; Ivan Logar, vpokojeni učitelj v Celju in častni član trboveljskega gasilnega društva; Ivan Podmenik, načelnik slovenske požarne brambe v Hrastniku in Janko Lešničar, podpredsednik Zveze narodnih društev na Štajerskem. Na tem zborovanju je podal dr. Albert Kramer zanimivo sliko društvenega dela v minulih 25. letih. Omeniti je iz tega govora, da je trboveljsko gasilno društvo med prvimi na Štajerskem leta 1899. uvedlo slovenski poveljni jezik in da je danes vsled darežljivosti trboveljskega občinskega zastopa, kar se tiče opreme, orodja in pripravljenosti, eno izmed najboljših gasilnih društev na deželi. — Načelniku Ivanu Kramerju, ki vodi trboveljsko gasilno društvo z malimi presledki že 25 let in podnačelniku Antonu Počivavšku so tovariši - gasilci podarili lepa spominska darila in jima priredili na slavnostnem zborovanju prisrčne ovacije. V nedeljo, dne 25. avgusta se je pričela slavnost že zjutraj z hudnico požarniške godbe. Dopoldne so od vseh strani, s Štajerske, Kranjske in celo s Hrvaške prihajali z vlakom, peš in na vozovih požarniki in gostje. Na trgu pred Kramerjevo hišo se je vršil slovesen sprejem. Pozdravil je došle gasilce in druga društva dr. Albert Kramer, odzavila sta dr. Bergman in v imenu Zveze prostovoljnih gasilnih društev na Kranjskem Lajovic iz Litije. Odtod se je premikal sprevod z godbo na čelu pred trboveljski gasilni dom. V sprevodu je korakalo poleg pazniškega in veteranskega društva v Trbovljah 234 gasilcev. Ob priliki 25letnice je izdalo trboveljsko gasilno društvo obširno poročilo, ki opisuje zgodovino društva in podaja vestno sestavljeno statistiko.

Iz Podsrede nam pišejo: Dne 1. septembra je priredila naša narodna požarna bramba svojo prvo veselico, ki je navzlic nagajivemu vremenu vendar v moralnem in gmotnem oziru jako dobro uspela. Posetili so slavje tukajšnjega novo ustanovljenega gasilnega društva tovariši gasilci iz Rajhenburga, Kozjega in Št. Petra. Na veselicnem prostoru je imel po prisrčnem pozdravu načelnika podsredške požarne brambe župana Avg. Preskarja, nagovor podpredsednik Zveze narodnih društev Janko Lešničar, nato pa so nastopili šolarji in šolarice ter so pod vodstvom učitelja Antona Potočnika, ki se je za dobro uspešno slavnost sploh največ potrudil, goslali in peli s spremstvom znano izbornih podsredških tamburašev. Potem se je razvila običajna veselica s srečolovom, šaljivo pošto itd. Škoda, da je dež goste in domačine prehitro s slavnostnega prostora pregnal.

Požari.

Požar — gašenje z vinom. V gospodarskem posloplju gostilničarja in posestnika Antona Kajncea pri Sv. Margareti pri Volšpergu je izbruhnil ogenj. V gostilni je bila ravno plesna veselica in gasilcev je bilo naenkrat dovolj na pogorišču. Toda zmanjkalo jim je vode. Da bi ubranili hišo, so napeljali cevi v klet in začeli gasiti z vinom. Izpraznili so tri velike sode. Posrečilo se jim je, da so ubranili hišo, popolnoma pa je pogorelo obširno gospodarsko posloplje z vsemi pridelki in poljskim orodjem. Škoda znaša čez 17.000 kron, zavarovalnina pa samo 5000 K. Kako je nastal ogenj, še ni znano. Izključeno pa ni, da je bil podtaknjen.

Iz Celja. (Ogenj v »Narodnem domu«.) Dne 5. decembra okrog 7. ure zvečer so pričela goreti tla v eni izmed podstrešnih sob blizu stolpa in sicer v onem traktu, ki gleda na Jožefov trg. Ljudje, ki so šli ob tem času proti »Narodnemu domu«, so opazili, da se je iz podstrešja kadilo in so hiteli s posojilniškim slugo Videnškom takoj v podstrešje. Pokazalo se je, da niso tlela le tla, temveč tudi že lesene stene in strop v dotični podstrešni sobi in da se ogenj ni dal kratkim potom pogasiti. Prihitela je mestna požarna bramba in vojaki 87. pešpolka iz grajske vojašnice, ki leži poleg »Narodnega doma«, ti so morali več ur trdo delati, da so ogenj, ki se je med tem znatno razširil, omejili in pogasili. Uničene so štiri podstrešne sobe in tudi g. Salmič, čegar stanovanje leži ravno pod njimi v drugem nadstropju ima vsled vode veliko škodo na pohištvu. Posebna hvala, da se je ogenj hitro omejil in pogasil, gre poleg mestne požarne brambe vrlim vojakom 87. pešpolka. Skupno škodo cenijo na 20.000 K, ki je pokrita z zavarovalnino.

Velik požar pri Pulju. V puljski okolici je izbruhnil te dni v tovarni za asfalt velik požar. Zgorel je kljub številnim ognjegascem, katerim so pomagali tudi mornarji, velik del tovarne. Ožgana je tudi nekoliko zraven tovarne ležeča vila mornariškega zdravnika dr. Pelikana. Škodo cenijo sedaj nad 40.000 K.

V Gradežu je zgorel »Hotel Lido«, posloplje 5 nadstropij. Škoda znaša 200.000 kron. Domneva se, da je začetila ogenj zlobna roka.

Velik požar pri Mariboru. V noči od 2. na 3. oktobra je pogorel paromlin trgovca Marxa v Leitersbergu pri Mariboru. Ogenj je nastal pri strojih. Pogorela je tudi zaloga moke in zrnja. V tovarni je zgorelo 20 vagonov skorje, 6 vagonov hrastovih bobik, 1 vagon ameriškega valonija, 2000 kož za fino usnje in 350 kož za podplate. Zgorelo je tudi mnogo strojev, parni stroj s 25 konjskimi močmi. Škoda znaša 100.000 kron in je krita z zavarovalnino. Načelnik mariborske požarne brambe, obč. svetnik Hen, ki se je peljal s kolesom na pogorišče, se je v Gospodski ulici prevrnil in si strl roko. Tudi dva ognjegasca sta se onesrečila.

Velik požar v Spitalu ob Dravi. V petek zvečer je izbruhnil ogenj v gospodarskem posloplju gostilničarja in posestnika »Tatenwirta« v Spitalu. Ogenj je bil kakor vse kaže podtaknjen. Požar se je širil tako naglo, da so le z največjo težavo rešili nekoliko oprave in živino. Pogorelo je gospodarsko posloplje hiša z gostilno in nov plesni salon. Gotovo bi bil požar zahteval še več žrtev, da niso bile strehe sosednih hiš pokrite s precej debelo plastjo snega. Škodo cenijo čez 30.000 K — približno toliko znaša tudi zavarovalnina. Ogenj je bil, kot že omenjeno, skoro gotovo podtaknjen, toda o zločincu nimajo do sedaj še nobene sledi.

Literatura in kritika.

Gasilska zveza moravska je imela letos svoj redni občni zbor. Tajnik zveze tovariš A. Šcha je pri tej priliki sestavil obširno poročilo, ki opisuje delovanje zveze od leta 1909 do leta 1912. Kdor se hoče učiti delovanja na polju gasilstva, naj čita poročilo. Poročilo konča z geslom: Zjednoty duševni — jednoty práce, z jednoty práce — jednota organisace!

Razne stvari.

Cesarski svetnik Doberlet, častni meščan ljubljanski. Občinski svet ljubljanski je imenoval nestorja gasilstva, cesarskega svetnika g. Frana Doberleta častnim meščanom ljubljanskim. Župan ljubljanski g. dr. Ivan Tavčar v spremstvu podžupana mu je dne 17. septembra 1912 izročil diplomu častnega meščanstva. Pri izročitvi te diplome, ki jo je izvršil akad. slikar prof. Saša Šantelj, omenjal je

gospod župan velike in trajne zasluge, ki si jih je starešina kranjskih gasilcev pridobil z ustanovitvijo mnogoštevilnih gasilnih društev na Kranjskem in na slovanskem jugu, vsled česar po vsej pravici nosi ime »očeta gasilstva«. Mestna občina, ki ve visoko ceniti te izredne zasluge, podelila mu je s soglasnim sklepom častno meščanstvo ljubljansko ter je gospod župan izrekel željo, da bi se mogel starina Doberlet še mnogo, mnogo let veseliti tega odlikovanja. Odlikovanec, zahvaljevaje se za čast, ki mu jo je izkazal občinski svet, izrekel je, da smatra odlikovanje, namenjeno v prvi vrsti vsemu ljubljanskemu gasilstvu ter je izrazil željo, da bi prostovoljno gasilstvo napredovalo ter razvijalo se, kar je pa le mogoče, ako bodo posamezna društva podpirali in pristopali k njim zastopniki vseh slojev, osobito tudi iz meščanskih slojev. Naše najiskrenejše čestitke k najvišjemu odlikovanju, ki ga mestna občina sploh dati more.

Lačni dimnikar in ogenj v kraljevem gradu v Budimpešti. Dne 15. novembra okrog sedmih zjutraj so začele leteti iz nekega dimnika kraljevega gradu v Budimpešti iskre, katere je spremljal gost dim. Dimnik se je nahajal nad apartmajem, kjer je stanoval cesar, katerega so takoj obvestili o tem. Prestolonaslednik, ki se je hotel ravno odpeljati na kolodvor, ukazal je ekvipažo ustaviti, in je stopil iz voza, da bi dobil o nastalem ognju natančnejša pojasnila. Ko pa je prišlo poročilo, da so ogenj že pogasili, je sedel nazaj v voz in se je odpeljal na kolodvor. Policijska požarna komisija se je takoj napotila v kraljevi grad, kjer se je dognalo, da je nastal ogenj le vsled neosnaženega dimnika, ki je bil na debelo sajast v svoji notranjosti. Poklicali so nato dimnikarja, da dimnik očedi. Ta je res prišel in stopil v grajsko kuhinjo, odkoder je hotel zlesti v dimnik. Tu pa se je nenadoma ustavil. Na mizi je bil pripravljen zajutrek za cesarja: čaj, narezana gnjat in pečenka. Naš ljubi dimnikar je vse to nekaj časa opazoval in sline so se mu začele zbirati v ustih. Ozrl se je krog sebe. Nikogar v kuhinji. Imenitno. In kar v skoku je bil pri mizi in je začel mašiti v usta cesarjev zajutrek. Tu pa so nesrečnika nenadoma zalotili, ko je ravno basal v žep okusno in prijetno dišečo pečenko.

Smrtna nesreča pri vaji ognjegasccev. Pri vaji ognjegasccev v Blatah je padel raz streho gasilec Josip Angerman in je čez eno uro umrl. Nesrečo je povzročila neka krava, ki se je zapletla v cev, ki je bila napeljana na streho in ki je vrgla Angermana raz streho.

Grozilna pisma in požari. Kakor iznova poročajo iz Ormoža, mora obstojati v sosednji hrvaški vasi tolpa požigalcev. Grozilna pisma se vedno ponavljajo, pa tudi požari se skoraj vsak drugi dan pojavljajo. Prebivalcem sosedne vasi Bratno se v pismih grozi, če bodo pomagali Viničanom, bo gorela njihova vas. Orožništvo in pazniki pridno zasledujejo požigalce, vendar pa jih dosedaj še niso našli. Ljudstvo je zelo razburjeno.

Pogovori.

O priliki smrti Troštovi nam je došlo nebroj sožalij. Med temi je tudi sožalje: staroste Slovanskega gasilstva tovariša Rud. Gudricha, ki izreka sožalje v imenu Slovanske gasilske zveze in šlezke deželne gasilske zveze; starosta češke gasilske zveze M. Mayerja, ki izraža sožalje v svojem imenu in imenu gasilske zveze kraljevine Češke odločno češke gasilske tvrdke Stratilek v Visokem Myste; gasilska župa idrijska, gasilna društva v Krškem, v Št. Vidu nad Vipavo, v Železnikih, v Breznici, v Lešah, v Bibnici, v Metliki, v Ratečah, v Zagorju ob Savi itd. ki v toplih besedah izražajo sožalje. V toplih besedah so opisali rajnika tudi vsi slovanski gasilski strokovni listi. Na tem mestu izrekamo vse in posameznikom najtoplejšo zahvalo.

Tovarišu J. K. v D.

Ventile, osi itd. maži pozimi z glicerinom, ne z oljem. Olje zmrzne, glicerin pa ne.

Tovarišu A. M. v P.

Dostojanstvene znake, za načelnika, podnačelnika itd. imaš na 14. in 15. strani službenega reda. Odborniki gasilskih žup nosijo srebrnopletene naramnice in sicer načelnik tristroko, podnačelnik dvostroko, odbornik enostroko pleteno naramnico. Zlatopletene naramnice nosijo le odborniki predsedstva deželne gasilske zveze.

Tovarišu T. M. v V.

Kdo naj bo poveljnik pri požaru, pri katerem deluje več gasilnih društev, nas povprašujete.

O tej zadevi ni treba posebnega sklepa zveznega odbora ali občnega zbora, zakaj zadeva je urejena že po organizaciji sami. Po zdravi človeški pameti bi moral povsod, torej tudi pri požarih, imeti prvo besedo najspretnější in najrazumnejši, toda tega pri požaru nikdo ne bo razmotrival, zato pa si vsako društvo, vsaka gasilska župa in deželna gasilska zveza izvoli že med letom svoje voditelje. Vsako gasilno društvo po svojih pravilih izvoli svojega načelnika, podnačelnika, četovodje, četovodij namestnike, rednike in rednikov namestnike. Ako izbruhne požar, pri katerem deluje le eno gasilno društvo, se razume samo po sebi, da je v takem slučaju poveljnik na pogorišču načelnik gasilnega društva, kateremu se morajo brez ugovora pokoriti vsi gasilci. Kdor se ne misli podvreči poveljem svojega načelnika, naj sleče gasilski kraj in hajdi z Bogom. V slučaju, da načelnika ni na pogorišču, ga nadomešča njegov namestnik, ki ima iste pravice kakor načelnik in člani napram njemu iste dolžnosti kakor napram načelniku. Če tudi podnačelnika ni na pogorišču poveljuje po dostojanstvu najstarejši četovodja, če tega ni, drugi in tako dalje do zadnjega rednikovega namestnika. Ako bi se pripetilo, da na pogorišču ni nobenega dostojanstvenika, prevzame vodstvo gašenja po društvenem razmerju najstarejši gasilec. Nikjer pa ni rečeno, da mora pri požaru gasilec storiti le to, kar mu veleajo predstojniki, marveč to, kar mu veleva zdrav razum; nikdar pa tako dejanje ne sme biti v nasprotju z odredbami voditeljev gašenja.

Za slučaj, da pri požaru deluje dvoje ali več gasilnih društev, vodi gašenje oni načelnik gasilnega društva, v čegar okolišu je izbruhnil požar, in sicer dotle, da pride na pogorišče načelnik ali podnačelnik gasilske župe prizadetega okoliša. V tem slučaju prevzame vodstvo gašenja in povelje nad vsemi pri požaru delujočimi gasilnimi društvi načelnik gasilske župe, ki je obenem nadzornik društev, združenih v njegovi župi. Če načelnik gasilske župe ni obenem tudi župni nadzornik, vodi gašenje župni nadzornik. Pri odsotnosti župnega načelnika, odnosno nadzornika, vodi gašenje njegov namestnik. Ostali funkcionarji gasilske župe pri odsotnosti načelnika in podnačelnika ne morejo priti do poveljevanja, pač pa naj bodo v pomoč voditelju gašenja, to je načelniku gasilnega društva, v čegar okolišu je izbruhnil požar.

Kadar pri požaru delujejo društva iz raznih gasilskih žup, vodi gašenje oni župni načelnik ali podnačelnik, v čegar okolišu je izbruhnil požar. Župni načelnik in podnačelnik v okolišu sosedne gasilske župe kot tak nikdar ne more priti do vodstva gašenja, pač pa naj bo svetovalec in pomoč voditelju gašenja.

Načelnik in podnačelnik deželne gasilske zveze prevzameta vodstvo gašenja v vseh slučajih.

Ta gasilska razvrstitev in podreditev ne velja samo za požare, marveč za vse nastope gasilstva.

! Ako še niste, !
pošljite članarino zvezi!

Gasilska „Naša pesem“

vglasbil za moški zbor Stanko Premrl je izšla in se dobi pri predsedstvu izvod po 15 h. Denar je poslati v znamkah.

POZOR!

POZOR!

Gasilna društva.

Glavna zaloga in lastno izdelovanje vseh predmetov za gasilna društva, kakor:

čelade, čepice, sekirice, pasovi, cevi, ovijaki, znaki, naramnice, kuple, pištalke, vrvice, kolajne, rokavice, gumbi, cevne obveze, cvilih za obleke, vrvi za plezalce, društveni znaki, signalne trobente, rdeče vrvice s čopl.

Prosi se, da se pri ustanovitvi novih društev dotična društva pred nabavo gori navedenih predmetov obrnejo ustno ali pisмено na spodaj navedeno tvrdko, ki prevzema tudi popravila starih čelad, sekiric itd. Postrežba reelna in solidna.

J. S. Benedikt, Ljubljana.

Ustanovitev tvrdke l. 1830.

Ustanovljena leta 1869.

Mnogoštevilnokrat odlikovana tovarna gasilnega orodja tvrdke

Konrad Rosenbauer

v Lincu ob Donavi.

Zastopnik

Fran Samsa v Zagrebu

Gunduličeva ulica št. 21.

Telefon štev. 1586.



Priporoča se vsem cenjenim gasilnim društvom, občinam in tovarnam za cenjena naročila vseh potrebščin

gasilnih predmetov.

Bencinmotornih brizgalnic najnoveji sestav, koji vse ostale prekaša, parnih brizgalnic, voznih brizgalnic, patentirano snemalko „Triumf“.

Velika zaloga predmetov za osobne opreme, sanitetno orodje, izvrstne cevi, čelade, pasove, elegantne sekirice, čepice itd.

Najpovolnejši plačilni pogoji.



„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Francišškanska ulica štev. 8

priporoča slavnim županstvom ter vsem c. kr. in drugim javnim uradom svojo

popolno zalogo uradnih tiskovin,

slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča tudi v izvrševanje hranilnih knjižic; slavnim narodnim in drugim društvom v izvrševanje vabil, pravil, plakatov, diplom, ki jih izvršuje v navadnem ali v večbarvnem tisku najokusneje.

Postrežba točna in solidna.

Cene zmerne.

Ceniki zastonj in
poštne prosti.



POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

FR. ČUDNU
urarju in trgovcu. Ljubljana.

Delničar in zastopnik švicarskih tovarn „Union“
v Bie'u in Genevi.

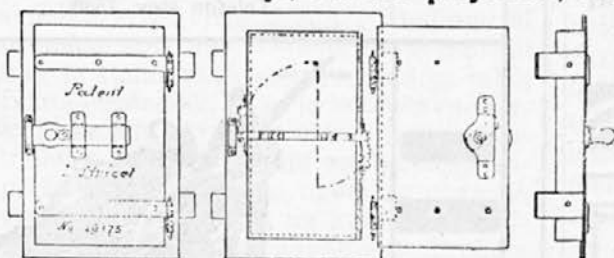
Uhani, prstani, briljanti.

Za jubilejno ustanovo.



Zalepne znamke, ki naj bi jih gasilec
prilepljali na svoja pisma, ter s tem
doprinašali majhen dar za jubilejsko
ustanovo. Te znamke se dobe pri zvez-
nem odboru v polah po 50 komadov.
Pojasnila daje in znamke razpošilja
zvezni tajnik. Tovariši, rabite pridno te
znamke pri vsaki priliki, posebno pri gasilskih prire-
ditvah, za šaljivo pošto itd.

Važno za inženirje, stavbne podjetnike, hišne posestnike in hišne upravitelje.



Proti sajam in prahu popolnoma varno zaprt
dimnik, kjer je tudi vsaka nevarnost po
ognju izključena, omogočujejo samo patentna

dimniška dvojnata vrata
s trojnatim proti ognju varnim
zatvorom.

(C. kr. avst. pat. št. 26.175 od 1. junija 1906.)

Konstrukcijo teh dimniških vrat, ki se lahko dajo vstaviti v novih ali pa že v sta-
rih poslopih, so strokovnjaki že večkrat preizkusili in splošno pripoznali tem dim-
niškim vratom prednost pred vsemi drugimi.

Mestni magistrat ljubljanski priporoča ta vrata z razpisom 21. avgusta 1907; deželni glavar Kranjski pa z
okrožnico z dne 11. maja 1908 vsem županstvom na Kranjskem. — Pojasnila daje

L. Stricel, dimnikarski mojster.

Dobivajo se pri Lud. Striclu kakor tudi pri tvrdki Avg. Žabkar.

Ponarejanje patentnih vrat se kaznuje po patent. zakonu.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

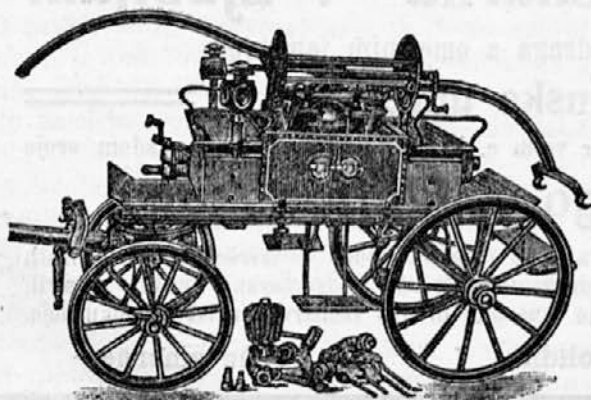
Prva češka tvornica brizgalnic, sesalk in gasilskih priprav. Kovinska livarna.

Priporočena od češke gasilske zveze in prostovoljnih gasilnih društev.

V. J. STRATILEK, VYSOKI MYTO ČEŠKO.

Priporoča svoje parne, električne in bencinove brizgalnice najnovejšega in najpopolnejšega
sestava. Štirikolne in dvokolne brizgalne na zmeteh in brez teh najlepše in dovršeno zložene.

Novost. Brizgalnice s 40% pomanjšano silo na obeh
straneh sesajoče in brizgajoče. Ročne nosilne
berglaste brizgalne.



I. vrste konopne cevi, spiralni
močni sesalci, normalni vijaki.

:: Vsakovrstne lestve. ::

Gasilske oprave po predpisih.

Jamstvo 5 let. Nizke cene. Ugodni plačilni pogoji.

Ceniki zastonj.

Odlikovana na 20 razstavah z zlatimi in srebrnimi
kolajnami.

Pri naročilih čez 20 K pošlje se blago franko in dovoljuje se popust.



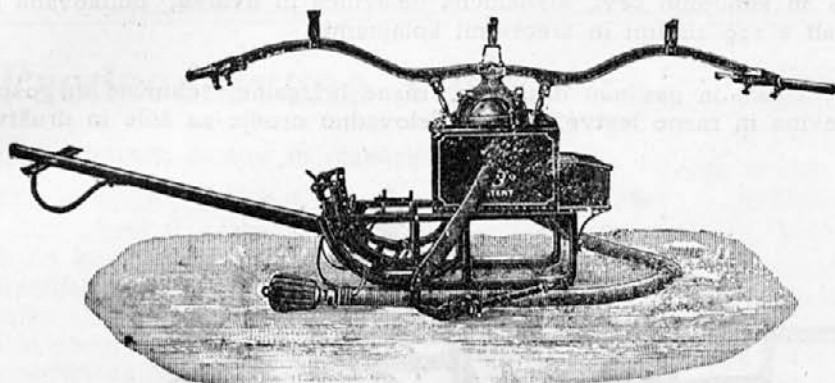
Strojnotvorniška družba „UNION“ na Dunaju.

(D. z o. z.)

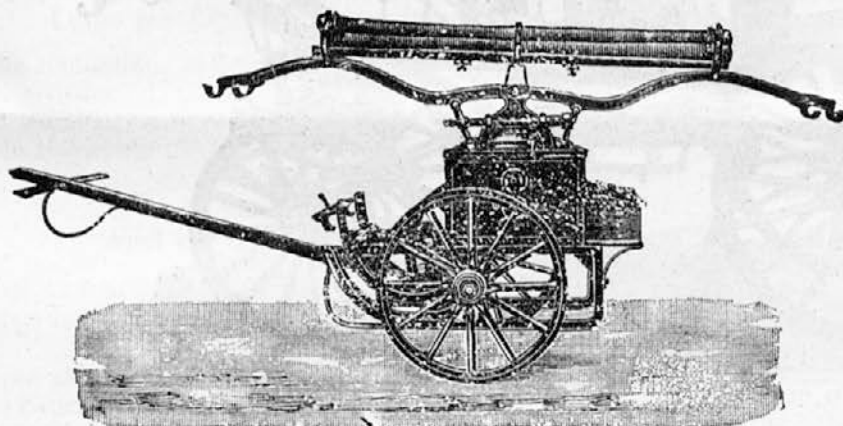
Pisarna in skladišče: Dunaj VIII/2, Hernalsergürtel.

Tvornice: Toplice in Sorgental na Češkem.

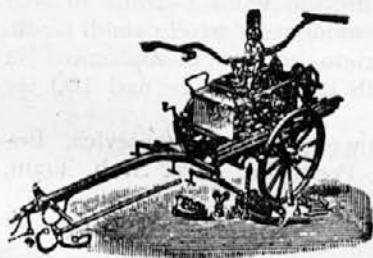
Novoustrojena patentovana sančna snemalna brizgalna s prosto se pregibajočo osjo in snemalnim kolesjem, najpripravnejša za hribovite kraje. En sam gasilec z lahkoto brizgo sname in zopet uredi.



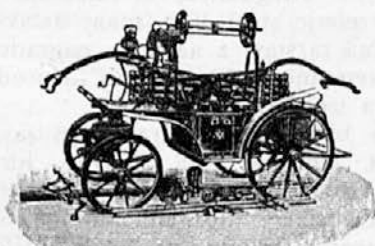
Kot sančna brizga.



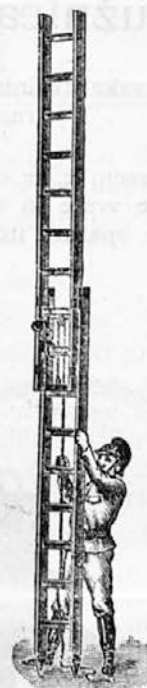
Kot dvokolna vozna brizga.



Brizgalnice in vodonoši, dvokolesne in štirikolesne ali nosilne.



Vsakovrstne osebne oprave.

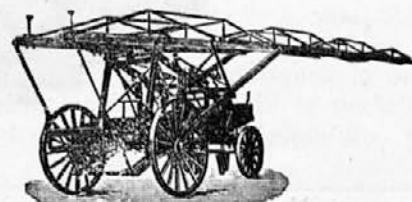


Raztegnjena.



Sklopljena.

Nosilne premikalne lestve.



Dvokolesne in štirikolesne premikalne lestve.

Strešne in kljukaste lestve.



➡ Cevi, konopne in lanene, sirove ali gumirane. Normalna spojila vijakov avstrijske gasilske zveze.

Popolna garancija! Nizke cene! Najuspešnejše delovanje! Lahki plačilni pogoji!

Ustanovljeno leta 1820.

Ustanovljeno leta 1820.

Priporočena tvrdka po češki zvezi gasilnih društev.

C. kr. priv. tvornica brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce

Praga - Smlhov

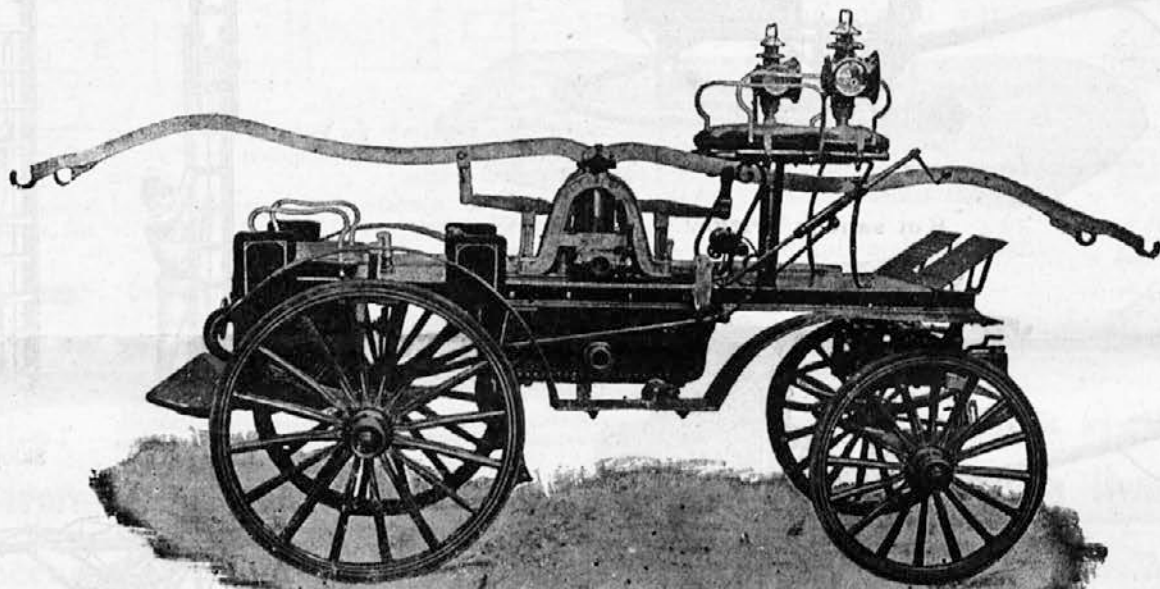
R. A. Smekal

Čeh blizu Olomuca

Podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Prva češko - moravska tkalnica lanenih in konopnih cevi, mehanična delavnica in livarna, odlikovana na raznih izložbah s 129 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Priporoča vsem c. kr. oblastem, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske stroje vsake vrste in veličine, cevine in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore, acetilinske aparate itd.



Najnovejši izum tvrdke R. A. Smekala so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrebuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomo. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter imamo različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagrebu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravlje, Idrija, Predoslje, Sora, Stob, Trzin, Žabnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idrijsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravnagora, Delnice, Lipik, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice »univerzalne« na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pripomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva ali pa za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke.

Za vse stroje se jamči pet let.